

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera a soudkyň Veroniky Juříčkové a Jiřiny Chmelové v právní věci žalobkyně: **Ing. N. Š., Ph.D.**, zastoupená JUDr. Jakubem Fránkem, advokátem, sídlem Opletalova 600/6, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 11. 2021, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 4. 2024, č. j. 32 Ad 2/2022-187,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Jakubovi Fránkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1 300 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, neboť nesplnila podmínky § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění s přihlédnutím k čl. 46 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Dle posudku Městské správy sociálního zabezpečení Brno-město (dále jako „posudek MSSZ“) totiž její pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého

zdravotního stavu poklesla pouze o 25 %. Žalovaná následně shora označeným rozhodnutím zamítla rovněž námitky žalobkyně proti rozhodnutí o žádosti, neboť lékař žalované v posudku ze dne 4. 11. 2021 (dále jako „posudek ČSSZ“) v řízení o námitkách potvrdil závěry posudku MSSZ.

[2] Proti rozhodnutí o námitkách žalobkyně podala žalobu. Krajský soud zadal posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí vypracování odborného posudku. Posudková komise v posudku ze dne 6. 6. 2022 (dále jako „posudek PK MPSV“) stanovila míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně rovněž na 25 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles její pracovní schopnosti určila zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položka 5 písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Pro stanovení vyšší míry poklesu pracovní schopnosti posudková komise nenalezla objektivní důvody. Zdravotní stav žalobkyně proto dle jejího názoru k datu vydání rozhodnutí o námitkách neodpovídal žádnému stupni invalidity. Po prvním ústním jednání ve věci nechal krajský soud vypracovat doplnění posudku PK MPSV. V doplnění posudku ze dne 25. 1. 2024 (dále jako „doplnění posudku“) se posudková komise dle požadavku krajského soudu vyjádřila k posudku Sociální pojišťovny Slovenské republiky (dále jen „Sociální pojišťovna“) ze dne 9. 9. 2021, podle kterého je rozhodujícím zdravotním postižením žalobkyně epizoda deprese, přičemž na základě klinického obrazu a léčby se jedná o středně těžkou formu s mírou poklesu schopnosti vykonávat pracovní činnost 45 %. Posudková komise však neshledala důvod ke změně posudkového závěru. Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost a řízení o ní

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost, neboť krajský soud nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a legislativu Evropské unie, přičemž se jedná o tak závažnou vadu, pro kterou je nutné napadený rozsudek zrušit.

[4] Předně měl krajský soud odmítnout část žaloby, kterou se stěžovatelka domáhala náhrady majetkové i nemajetkové újmy v důsledku přímé diskriminace. Neučinil-li tak, překročil svou pravomoc, způsobil stěžovatelce újmu a porušil svou povinnost dle § 36 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). K odmítnutí přitom mělo dojít již Krajským soudem v Praze, ke kterému směřovala svou žalobu společně s žádostí o projednání věci tamním soudem. Usnesení Krajského soudu v Praze nadto vykazuje nedostatky, které nenapravil ani Krajský soud v Brně, především absentuje poučení o možnosti osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, což stěžovatelce znemožnilo přístup k soudu.

[5] Krajský soud v Brně se pak dopustil i jiných vad a na ústním jednání odmítl provést předložené listinné důkazy, aniž by zdůvodnil, proč tak učinil. V celém rozsudku se poté krajský soud věnoval pouze posouzení stěžovatelčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a k jiným námitkám se dostatečně nevyjádřil. Napadený rozsudek proto stěžovatelka považuje za nepřezkoumatelný. Krajský soud nevysvětlil, proč nepovažoval za

pokračování

podstatné uvedení stěžovatelky v omyl ohledně vyřizování její žádosti o invalidní důchod, ani proč neshledal nedostatek podkladů rozhodnutí o žádosti. Nevysvětlil ani, proč ve věci více než rok a půl nekonal žádné úkony a nesrozumitelně po stěžovatelce považoval nové lékařské zprávy, přestože soud při přezkumu vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Stěžovatelka přesto doložila, že již v roce 2020 u ní byla diagnostikována deprese těžkého stupně. Řízení žalované však bylo vedeno v rozporu s právními předpisy a rozhodnutí žalované bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a na základě nezákonně získaného posudku Sociální pojišťovny. Krajský soud přesto rozhodnutí žalované nezrušil, čímž sám zatížil napadený rozsudek vadou nezákonnosti. Nedostatečnost zjištěného skutkového stavu nemohlo napravit ani vyžádání posudku v řízení před krajským soudem. Navíc nebyl respektován stěžovatelčin výslovný požadavek na provedení posudkového zhodnocení mimo Brno. V souvislosti s ústním jednáním se stěžovatelka ohrazuje také proti neposkytnutí záznamu, resp. protokolu z jednání. Nahrávka poskytnutá jejím právním zástupcem byla snižené kvality a krajský soud odmítl učinit přiměřené úpravy.

[6] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku stěžovatelka spatřuje i v neuvedení jména předsedkyně posudkové komise. Stěžovatelka již v žalobě upozorňovala na nezařazení této lékařky v evidenci České lékařské komory, protože ji považovala za nekompetentní k posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Tajemnice posudkové komise nadto ani není lékařkou a nemá tedy dostatečné odborné znalosti. Posudky posudkových komisí jsou proto neúplné a nepřesvědčivé. Všechny čtyři posudky vypracované v projednávané věci ostatně vychází z jednoho posudku Sociální pojišťovny, který byl zrušen v odvolacím řízení na Slovensku. Stěžovatelce nebylo umožněno posouzení jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu výlučně na základě lékařských zpráv, které sama předložila.

[7] Stěžovatelka taktéž namítá rozpor s právem Evropské unie. Judikaturu citovanou krajským soudem nelze na stěžovatelčin případ aplikovat. Stěžovatelce, která v České republice žila a pracovala, nebyla ani po více než třech letech od skončení podpůrčí doby přiznána invalidita, přestože je prokazatelně práce neschopná a její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je na Slovensku uznán za chronický s trvalým poškozením. K tomu poukazuje na rozsudek Soudního dvora ze dne 1. 10. 2009 ve věci C-3/08 (*Katty Leyman v. Institut national d'assurance maladie-invalidité*) citovaný krajským soudem a má za to, že vykonáním práva na volný pohyb ztratila výhody sociálního zabezpečení. Vzhledem k bývalému spojení České republiky a Slovenské republiky v jednom státě a k podobnosti jejich systémů sociálního zabezpečení vznikly dle stěžovatelky nedůvodné rozdíly v posuzování jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pokud existuje rozdíl v obou systémech sociálního zabezpečení, pak jedině ve stěžovatelčin prospěch, neboť v jeho důsledku se má při posuzování v České republice zohledňovat též dosažené vzdělání a údaje z profesního dotazníku. To se však v projednávaném případě nestalo, stejně jako nedošlo k zohlednění posudku Sociální pojišťovny ze dne 9. 9. 2021 ani vysvětlení odlišného přístupu českých orgánů ke dvěma slovenským posudkům. Nad rámec uvedeného stěžovatelka odkazuje též na Evropský průkaz osoby se zdravotním postižením, který jí bude vydán a bude platný také v České republice.

[8] **Žalovaná** odkázala na napadený rozsudek a navrhla odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[10] Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

III. A (Ne)přezkoumatelnost napadeného rozsudku

[11] Na několika místech kasační stížnosti stěžovatelka upozorňuje na nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud se touto námitkou zabýval na prvním místě, neboť z povahy věci pouze přezkoumatelný rozsudek je možné věcně přezkoumat. Dospěl přitom k závěru, že napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti netrpí.

[12] Stěžovatelka poukazuje na nesprávné či nepřesné shrnutí žalobních bodů, míří však do části napadeného rozsudku věnované rekapitulaci žaloby a dalších podání žalobkyně, nikoli odůvodnění závěrů napadeného rozsudku. Podstatné je, zda se krajský soud se stěžovatelčinými žalobními námitkami dostatečně vypořádal.

[13] Krajský soud dle stěžovatelky neodůvodnil, proč nepovažoval za vadu řízení uvedení stěžovatelky v omyl ohledně možnosti vyříditi její žádost o invalidní důchod. Nejvyšší správní soud ověřil, že stěžovatelka v žalobě odkazovala na informaci od žalované ze dne 9. 8. 2021 o nemožnosti vyříditi stěžovatelčinu žádost, spojovala to však s nemožností doložit lékařské zprávy v řízení o žádosti a nevyžádání si profesního otazníku, přičemž sama uvedla, že případné pochybení bylo napraveno v řízení o námitkách. Nadto jak uvádí stěžovatelka, rozhodnutí o žádosti vychází po odborné stránce z posudku MSSZ. Jeho podkladem pak byla i *lékařská zpráva MUDr. B. Ň. ze dne 20. 4. 2021*. Neuvedení této informace v napadeném rozsudku nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost. Od krajského soudu nelze očekávat výslovnou odpověď na každou dílčí námitku (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-130, či ze dne 12. 3. 2024, č. j. 4 Afs 119/2022-47, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 609/10), nadto směřované primárně proti rozhodnutí o žádosti. Dostatečností a správností posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu se krajský soud zabýval v převážné části rozsudku a neshledal důvod pro zrušení druhostupňového rozhodnutí.

[14] Pochybení krajského soudu stěžovatelka dále spatřuje v neodůvodnění neprovedení listinných důkazů na jednání dne 25. 4. 2024. Jak plyne ze záznamu z ústního jednání, krajský soud na něm provedl důkaz doplněním posudku a poskytl prostor zástupci

pokračování

stěžovatelky k přečtení jejích písemných podání. Návrhy na provedení dokazování zamítl, neboť je nepovažoval za podstatné, a doplnil, že listinami, které jsou součástí správního spisu, se dokazování neprovádí. V napadeném rozsudku důvody pro zamítnutí žádosti o provedení důkazů absentují. Krajský soud se tak dopustil vady, která však v projednávaném případě neměla vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Krajský soud stěžovatelce sdělil, že navrhované důkazy nepovažuje za potřebné, přičemž Nejvyšší správní soud se s jeho hodnocením ztotožňuje. Jakkoliv je namístě zahrnout odůvodnění neprovedení navrhovaných důkazů do písemného vyhotovení rozsudku, v projednávané věci se jedná toliko o formální vadu bez vlivu na přezkoumatelnost či zákonnost napadeného rozsudku.

[15] Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku je podle stěžovatelky způsobena též absencí vysvětlení, proč ve věci rok a půl neproběhl žádný úkon. Takové vysvětlení však není obligatorní náležitostí odůvodnění rozsudku a jeho absence nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Nezbyvá tak než odkázat na § 56 odst. 1 s. ř. s., dle kterého soud projednává a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly; to neplatí, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. Ze soudního spisu neplyne, že by krajský soud shledal závažný důvod k přednostnímu rozhodování, a stěžovatelka netvrdí, že by takový důvod byl.

[16] Stěžovatelka dále vytýká nesrozumitelnost postupu krajského soudu, který ji nejdříve vyzval, aby předložila nové lékařské zprávy, aby se jimi následně nezabýval, neboť je vázán skutkovým a právním stavem v době rozhodování správních orgánů. Krajský soud skutečně na jednání dne 23. 11. 2023 v souvislosti s vyžádáním doplnění posudku stěžovatelku vyzval, aby doložila nové lékařské nálezy, má-li je k dispozici, neboť měla výhrady i vůči anamnéze. Zároveň jí sdělil, že bude apelovat na posudkovou komisi, aby posoudila stěžovatelčin zdravotní stav za její přítomnosti, aby mohla sdělit relevantní skutečnosti přímo posudkové komisi. Z kontextu vyjádření krajského soudu je zjevné, že doložením nových lékařských zpráv myslel takové, které dosud nepředložila a týkají se jejího zdravotního stavu v době posuzování žalovanou (odkaz na stěžovatelčin nesouhlas se zhodnocením pracovní anamnézy), nikoli nové lékařské zprávy týkající se aktuálního zdravotního stavu. Koneckonců jak stěžovatelka správně uvádí, krajský soud (stejně jako Nejvyšší správní soud) při přezkumu rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), v projednávané věci tedy ke dni 19. 11. 2021. Krajský soud dostatečně vysvětlil, za jakým účelem doporučuje stěžovatelce jejich předložení, má-li je k dispozici. Stěžovatelka lékařské zprávy předložila a posudková komise je zohlednila při vydání doplnění posudku.

[17] Pokud tedy jde o namítanou nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, Nejvyšší správní soud ověřil, že krajský soud v napadeném rozsudku vystavěl vlastní ucelenou argumentaci, kterou reagoval na stěžovatelčiny stěžejní žalobní námitky. Ty se obdobně jako nyní kasační námitky (i vícekrát) opakovaly, některé z nich se netýkaly rozhodných skutečností či vyjadřovaly stěžovatelčino subjektivní vnímání jejích obtíží. Krajskému soudu nelze vytýkat, že se jednotlivě nezabýval veškerými stěžovatelkou uplatněnými námitkami. Dostatečně vysvětlil, jaké důvody jej vedly k vydanému rozhodnutí. Napadený rozsudek proto není nepřezkoumatelný. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že i nyní v kasační stížnosti stěžovatelka své námitky prolíná, opakuje či si protiřečí (např. na s. 9

kasační stížnosti, kde na jednom místě uvádí, že nikdy neoznačila posudek Sociální pojišťovny ze dne 20. 4. 2021 za významný znalecký posudek, aby následně citovala své vyjádření, ve kterém jej označuje za významný podklad), případně jimi vůbec nemíří proti napadenému rozsudku (např. namítaná nepřezkoumatelnost druhostupňového rozhodnutí či nedostatek podkladů prvního posudku). Rovněž podstatou rozsudku Nejvyššího správního soudu je proto odpovědět na stěžejní kasační námitky, nikoli vypořádávat každý jednotlivý dílčí argument.

III. B Odmítnutí části žaloby a příslušnost krajského soudu

[18] Dle stěžovatelky krajský soud pochybil tím, že neodmítl část její žaloby podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Touto částí totiž stěžovatelka dle jejích slov mínila podat antidiskriminační žalobu, kterou je příslušný projednat soud v občanském soudním řízení.

[19] Stěžovatelka v několika částech žaloby popisovala jí vnímanou diskriminaci její osoby ze strany žalované, a to v průběhu její dočasné pracovní neschopnosti, na což navázala tvrzeními týkajícími se řízení o žádosti o přiznání invalidního důchodu a námitkového řízení. Z celkového vyznění žaloby je zjevné, že stěžovatelka považuje za diskriminaci své osoby nevyplácení dávek, na něž má dle svého názoru nárok. O tom ostatně svědčí mimo jiné její shrnutí na s. 19 žaloby, kde uvádí, že všechny výše popsané skutečnosti vykreslují diskriminační postup žalované, ústící do rozhodnutí o námitkách, které stěžovatelku poškozuje nezohledněním jejího reálného dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jeho doby a příčin jeho vzniku. Posouzení nároku přitom bylo předmětem rozhodnutí žalované, jehož zákonnost a dostatečnost jeho odůvodnění krajský soud posoudil v rámci stěžovatelčiných žalobních námitek. Krajský soud proto nepochybil, považoval-li námitky poukazující na diskriminaci stěžovatelky za součást její žalobní argumentace proti rozhodnutí žalované a řízení, které mu předcházelo, a nepřistoupil k odmítnutí této části žaloby (srov. bod 9 stěžovatelkou citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 8 As 208/2018-92).

[20] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce nepřislušnosti Krajského soudu v Brně. Ve věcech důchodového pojištění je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje (§ 7 odst. 3 s. ř. s.). Nelze-li ve věcech důchodového pojištění určit příslušnost krajského soudu k řízení o žalobě proto, že navrhovatel nemá na území České republiky bydliště a ani se na tomto území nezdržuje, je k tomuto řízení příslušný Krajský soud v Brně, má-li navrhovatel bydliště na území Slovenské republiky [§ 89 odst. 2 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení]. Není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu (§ 7 odst. 6 s. ř. s.). Krajský soud v Praze tedy správně postoupil věc místně příslušnému Krajskému soudu v Brně. Ten nepředložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o příslušnosti, je tedy zjevné, že se považoval za příslušný. Stěžovatelka obecně uváděla jako důvod žádosti o projednání u jiného soudu pronásledování a obavy o svůj život, nijak však své obavy nekonkretizovala. Rovněž Nejvyšší správní soud tak ve věci shledal Krajský soud v Brně příslušným k rozhodnutí ve věci.

pokračování

III. C Záznam z ústního jednání

[21] Důvodná není ani stěžovatelčina námitka nízké kvality záznamu z jednání krajského soudu. Jednání se zaznamenává ve formě zvukového záznamu uchovaného na trvalém nosiči dat, který je součástí spisu (§ 49 odst. 13 s. ř. s.). Stěžovatelka ve svém podání ze dne 15. 4. 2024 žádala o vyjadřování se v blízkosti nahrávacího zařízení, neboť ve zvukovém záznamu z prvního jednání ve věci byla snižena kvalita zvuku. Krajský soud již na jednání dne 23. 11. 2023 vyzval zúčastněné k vyjadřování se do mikrofону, následně na jednání dne 25. 4. 2024 reagoval na stěžovatelčin požadavek a opět vyzval přítomné, aby při ústních projevech nevstávali a mluvili přímo do mikrofону. Stěžovatelce byly k dispozici zvukové záznamy obou ústních jednání, které jsou ve spise krajského soudu uloženy na CD ve standardní kvalitě, což Nejvyšší správní soud ověřil. Mohla si proto kdykoli vyžádat kopii těchto CD (§ 45 odst. 1 ve spojení s odst. 7 s. ř. s.).

III. D (Ne)správné posouzení otázky zdravotního stavu

[22] Předmětem sporu v projednávané věci je především hodnocení stěžovatelčina zdravotního stavu, resp. posouzení jejího nároku na přiznání invalidního důchodu.

[23] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

[24] Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění se při určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.

[25] Jak Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé zejména na odborném lékařském posouzení. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14, či ze dne 13. 10. 2021,

č. j. 6 Ads 27/2020-36). Z posudku musí být tedy zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, položku a bod přílohy k této vyhlášce, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení.

[26] Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nezkoumá. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně, resp. v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, ověřuje, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku – viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012 - 24, ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 - 22, ze dne 24. 1. 2022, č. j. 2 Ads 9/2020-22, a další), případně, namítal-li to žalobce, zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (test řádného složení posudkové komise).

[27] V nyní projednávané věci stěžovatelka zpochybňuje jak složení posudkové komise, tak samotné posudky.

[28] Co se týče složení posudkové komise, krajský soud vzal v potaz stěžovatelčin požadavek vyžádání posudku od posudkové komise mimo Brno, nevyhodnotil jej však jako důvodný (bod 42 napadeného rozsudku). Jako důvod své žádosti stěžovatelka uváděla spojení města Brna s traumatickou událostí a zpochybňovala nezaujatost a odbornost členů posudkové komise. Obdobně jako krajský soud ani Nejvyšší správní soud v projednávané věci neidentifikoval důvod podjatosti členů posudkových komisí. Negativní vztah k městu Brnu není dostatečným důvodem pro posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu jinou posudkovou komisí. Stěžovatelka kromě obecně formulované námitky nevznáší konkrétní důvody podjatosti konkrétních členů posudkové komise ve vztahu k věci, své osobě či svému právnímu zástupci a fakticky nereaguje na odůvodnění napadeného rozsudku, a proto k ní Nejvyšší správní soud ani nemohl blíže přihlédnout.

[29] Na krajský soud lze navázat rovněž v otázce odbornosti členů posudkových komisí. Jak uvedl v bodě 42 napadeného rozsudku, předsdkyně komise má atestaci z oboru interní medicíny, geriatrie a posudkového lékařství. Přisedící lékařka (zasedání dne 6. 6. 2022) a lékař (zasedání dne 25. 1. 2024) jsou odborní lékaři z oboru psychiatrie. Soud rovněž odkázal na § 16b odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (v napadeném rozsudku je zjevně pouze omylem uvedené nesprávné číslo právního předpisu – pozn. Nejvyššího správního soudu), podle kterého *posudkové komise ministerstva jsou nejméně tříčlenné. Předsdou posudkové komise může být jen lékař. Předseda*

pokračování

posudkové komise a tajemník posudkové komise jsou vždy zaměstnanci zařazení k výkonu práce v ministerstvu; tajemník je členem posudkové komise. Dalšími členy posudkové komise jsou odborní lékaři jednotlivých klinických oborů. Z citovaného ustanovení plyne, že tajemník je též členem posudkové komise, aniž by musel mít lékařské vzdělání.

[30] Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval otázkou, zda posudek PK MPSV a doplnění posudku ob stojí z hlediska úplnosti, přesvědčivosti a správnosti, a dospěl k závěru, že tomu tak je.

[31] Nejdříve se v tomto kontextu zabýval stěžovatelčinou námitkou rozporu nepřiznání invalidního důchodu s právem Evropské unie, neboť následkem vykonání svého práva na volný pohyb ztratila výhody sociálního zabezpečení. Poukazuje přitom na nedůvodný rozdíl mezi přiznáním invalidního důchodu na Slovensku a jeho nepřiznáním v Česku, přestože jsou oba sociální systémy v okolnostech rozhodných pro posuzovanou věc shodné, a pokud mezi nimi existuje rozdíl, pak jedině ve prospěch stěžovatelky.

[32] Podle čl. 46 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení *rozhodnutí instituce členského státu o stupni invalidity žadatele je závazné pro instituci kteréhokoli jiného dotčeného členského státu, pokud je v příloze VII potvrzena shoda mezi právními předpisy těchto členských států o podmínkách týkajících se stupňů invalidity.*

[33] Podle čl. 49 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení *v případě, kdy se čl. 46 odst. 3 základního nařízení nepoužije, má při určení stupně invalidity každá instituce v souladu se svými předpisy možnost nechat stav žadatele posoudit lékařem nebo jiným znalcem podle vlastního výběru. Instituce členského státu však přiblíží k dokumentům, lékařským zprávám a informacím správní povahy získaným institucí kteréhokoli jiného členského státu, jako kdyby byly vydány v jejím vlastním členském státě.*

[34] Shoda mezi právními předpisy České republiky a Slovenské republiky o podmínkách týkajících se stupňů invalidity nebyla potvrzena. Rozhodnutí slovenského nositele zabezpečení týkající se stupně invalidity stěžovatelky tedy není pro žalovanou závazné a orgány sociálního zabezpečení České republiky proto posuzují invaliditu a její stupeň podle českých právních předpisů. Může tedy nastat situace, že osoba, která pracovala ve více členských státech Evropské unie, nemusí mít nutně nárok na dávku v invaliditě od všech těchto států, neboť definice invalidity se v členských státech nemusejí shodovat (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 5 Ads 41/2014-60).

[35] Zároveň však z čl. 46 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ve spojení s čl. 49 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 vyplývá povinnost České správy sociálního zabezpečení vzít v úvahu při rozhodování o invaliditě dokumenty týkající se posouzení zdravotního stavu pojištěnce ze strany orgánů jiného členského státu. Ačkoli tedy nebyla potvrzena shoda mezi právními předpisy České republiky a Slovenské republiky o podmínkách týkajících se stupňů

invalidity (příloha VII nařízení č. 883/2004), uplatní-li pojištěnec v řízení námitku, že slovenský nositel pojištění v rozhodné době dospěl při posouzení jeho zdravotního stavu ke zcela odlišným závěrům, je správní orgán (resp. posudkový lékař) povinen přihlédnout k posudku o invaliditě vyhotovenému slovenskými orgány a vysvětlit, proč se od jejich skutkových zjištění odchyluje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 10. 2015, č. j. 4 Ads 155/2015-25).

[36] Povinnost přihlédnout k dokumentům, lékařským zprávám a informacím správní povahy získaným institucí kteréhokoli jiného členského státu přitom nebrání dotčeným institucím ostatních členských států, aby vycházely z posouzení zdravotního stavu provedeného vlastními lékaři a případně dospěly k odlišnému odbornému závěru. V zájmu zásady koordinace je však nezbytné, aby příslušné instituce vzaly v úvahu obsah posouzení zdravotního stavu, z něhož v rámci svého rozhodování vycházely instituce jiného členského státu tak, aby při určování stupně invalidity nevznikaly zcela nedůvodné rozdíly (viz již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 5 Ads 41/2014-60, ze dne 3. 10. 2017, č. j. 8 Ads 162/2016-29, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57).

[37] V nyní posuzované věci si krajský soud od posudkové komise vyžádal doplnění posudku s výslovným požadavkem na přihlédnutí k posudku Sociální pojišťovny ze dne 9. 9. 2021.

[38] Doplnění posudku ve spojení s posudkem PK MPSV dle Nejvyššího správního soudu dostalo výše uvedeným zákonným požadavkům na úplnost a přesvědčivost, a nevyvstala tak ani pochybnost o jejich správnosti. Posudková komise se v posudku PK MPSV vypořádala se skutečnostmi, které stěžovatelka namítala a své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Komplexně posoudila stěžovatelčin zdravotní stav, neboť mimo rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zohlednila i zjišťování případných dalších onemocnění. Podle charakteru stěžovatelčina zdravotního postižení stanovila procentní míru poklesu pracovní schopnosti a zdravotní postižení podřadila podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. V doplnění posudku pak posudková komise přihlédla rovněž k posudku Sociální pojišťovny ze dne 9. 9. 2021. Došla však k závěru o odlišnosti slovenských a českých norem a odkázala na odůvodnění, proč byla stěžovatelka dle českých norem zařazena do dané kapitoly, položky a písmene přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity.

[39] Stěžovatelka dále namítá nedostatečnost zohlednění jejího vzdělání a vykonávané pracovní pozice. S tím nelze souhlasit. Z odborných posudků plyne přihlédnutí ke stěžovatelčinu vzdělání a pracovní pozici. Lékař žalované v posudku ČSSZ považoval schopnost uplatnit vysokoškolské vzdělání za zachovanou. Posudková komise v posudku PK MPSV posuzovala stěžovatelku jako výzkumnou a vývojovou pracovníci a v doplnění posudku rovněž jako manažerku v oboru technologií (viz bod 43 napadeného rozsudku). Žádný z posudkových orgánů však stěžovatelčino vzdělání a dosavadní pracovní pozici nepovažoval za důvod pro úpravu výsledné procentní sazby, jak plyne mimo jiné z odkazů na § 4 vyhlášky o posuzování invalidity.

pokračování

[40] Všechny posudkové orgány (tj. posuzující lékařka MSSZ Brno-město, posuzující lékař ČSSZ Brno i posudkové komise MPSV) dospěly ke shodnému závěru, že stěžovatelka trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, jehož příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování) položka 5 (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy) písm. c) (středně těžké funkční postižení, značně snížená úroveň sociálního fungování, výkon některých denních aktivit značně omezen) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s rozpětím poklesu pracovní neschopnosti 25 - 35 %. Pro stěžovatelčin zdravotní stav příslušné orgány shodně stanovily míru poklesu její pracovní schopnosti na 25 %. Stěžovatelka byla vyšetřena též pro bolesti hlavy a zad, neurologický nález však byl zcela negativní a posudková komise v posudku PK MPSV bolesti zhodnotila jako somatoformní poruchu.

[41] Jak plyne ze spisu, krajský soud vyzval posudkovou komisi k projednání věci pokud možno za přítomnosti stěžovatelky, ta se však na výzvu posudkové komise k jednání nedostavila. Dostupnou zdravotní dokumentaci shledaly posudkové komise dostatečnou pro posouzení skutečností rozhodných pro posudkový závěr i bez stěžovatelčiny přítomnosti. Stěžovatelka doplnila lékařské nálezy rovněž v průběhu soudního řízení, přičemž krajský soud je předložil posudkové komisi k odbornému posouzení a ta je zahrnula mezi podkladové materiály. Posudkové komise dostatečně odůvodnily své závěry včetně zařazení stěžovatelky do příslušné kapitoly, a to i s přihlédnutím ke stěžovatelčiným námitkám stran jiného zařazení, a zabývaly se i odlišností od posouzení na Slovensku.

[42] Nejvyšší správní soud neshledal v posudcích posudkových komisí pochybení, které by mělo vliv na jejich použitelnost v soudním řízení. Na rozhodující příčině dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky panuje mezi posuzujícími odbornými autoritami shoda. Stěžovatelčin subjektivní náhled na to, jak by měl být její zdravotní stav pro účely posouzení míry zachované schopnosti pracovat zhodnocen, se od závěru příslušných orgánů liší. Posudkové orgány však posuzují skutečnosti vypovídající o zdravotním stavu objektivně a ke konkrétnímu datu a podřadí je podle stanovených kritérií pod určité ustanovení přílohy k výše citované vyhlášce. Pro vyhovění subjektivnímu náhledu stěžovatelky posudková komise v posudku PK MPSV nenalezla lékařské odůvodnění. Rovněž lékař žalované, jakož i posudková komise zdůraznili, že stěžovatelka nevyčerpala veškerou péči a nabízenou hospitalizaci odmítla. Stěžovatelčin zdravotní stav byl posudkovými orgány na základě obsáhlé dokumentace komplexně posudkově zhodnocen s výše uvedeným výsledkem.

[43] Za této situace krajský soud nepochybil, pokud důkaz posudkem PK MPSV a jeho doplněním považoval za stěžejní a vzal za svůj závěr o poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky o 25 %, pročez se ve stěžovatelčině případě nejedná o invaliditu. Posouzení podřaditelnosti stěžovatelčina zdravotního stavu pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Za dané důkazní situace (shodná posudková zjištění všech posudkových orgánů)

Nejvyšší správní soud považuje za správný závěr krajského soudem, podle nějž stěžovatelka v době posuzování zdravotního stavu žalovanou nesplňovala podmínky invalidity.

[44] Stěžovatelka spatřuje pochybení ve zjišťování skutkového stavu, které měl krajský soud zohlednit, již na počátku řízení, a to v podkladu pro posudek MSSZ, kterým byl posudek Sociální pojišťovny (nazvaný jako lékařská zpráva MUDr. B. Ň.). Stěžovatelka na jednu stranu správním orgánům vytýká nezákonnost obstarání prvního slovenského posudku, na druhou stranu dle jejího názoru nesprávně nepřihlédly k závěrům druhého slovenského posudku. Posudkové orgány však vychází ze všech jim dostupných podkladů a pro posouzení věci využívají komplexní zdravotní dokumentaci. Stěžovatelka si v tomto směru nemůže vybírat, k čemu budou posudkové orgány přihlížet a k čemu nikoli. Jak stěžovatelce sdělila žalovaná i posudková komise v doplnění posudku, k posudku vydanému v jiné zemi se přihlíží, avšak není pro české orgány v tomto případě závazný. Žalovaná posoudila stěžovatelčin případ dle českých norem, načež se stěžovatelčíným případem zabývaly opět i posudkové komise v rámci soudního řízení a všechny posudkové orgány dospěly ke shodnému závěru.

[45] Krajský soud posudek PK MPSV a jeho doplnění zhodnotil optikou judikatury Nejvyššího správního soudu a provedené důkazy považoval za dostatečné, s čímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[46] Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje skutečnost, že stěžovatelka trpí onemocněním, se kterým jsou spojena omezení a obtíže v jejím každodenním životě. Tento závěr Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá z posouzení posudkovými orgány, neboť všechny se, jak bylo již uvedeno výše, shodly na tom, že se ve stěžovatelčině případě jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, což je ve smyslu § 26 zákona o důchodovém pojištění zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok. Tento dlouhodobě nepříznivý stav však při objektivním posouzení nebyl takové povahy a intenzity, aby došlo k naplnění zákonných podmínek invalidity.

IV. Závěr a náklady řízení

[47] Nejvyšší správní soud dospěl z výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* zamítl.

[48] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť se jedná o věc důchodového pojištění, výslovně uvedenou v § 60 odst. 2 s. ř. s., zakotvujícím výjimku z principu úspěchu ve věci.

[49] Krajský soud stěžovatelce ustanovil k ochraně jejích práv jako zástupce advokáta JUDr. Jakuba Fránka. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát.

pokračování

Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024, tedy v době provedení úkonů právní služby, náleží ustanovenému zástupci odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (písemné podání ve věci samé – kasační stížnost) ve výši 1 000 Kč; a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci částku ve výši 1 300 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. května 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu